

niet behoeft; maar aangezien zij, wat haar doel aangaat, tot het tegenwoordige behoort, heeft zij ook te vragen naar de philosophische richting der tijdgenooten 1).

Böckh kon natuurlijk, daar bij hem de philologie een Erkennen des Erkannten is, haar van de philosophie niet scheiden. Hij zegt dan ook, dat zij de algemeene logica onderstelt, maar een bijzondere zelfstandige vertakking van deze is 2). Dat de studie der philologie zonder logica en psychologie niet mogelijk is toont ook Groeber aan 3), maar vooral Hermann Paul 4). En eindelijk, om nu niet meer te noemen, haal ik nog een woord van den filosoof Schelling aan, dat in den philoloog de kunstenaar en de wijsgeer zich tot één geheel verbinden 5).

Maar ik heb reeds te veel van uw geduld gevergd door al die aanhalingen. Toch mocht ik ze niet achterwege laten, daar het oordeel van zoovele uitstekende philologen hier van het hoogste gewicht geacht moet worden; immers vooral bij ons Nederlanders, doch ook buiten ons vaderland, wordt de philologie maar al te zeer opgevat en beoefend op eene wijze, die lijnrecht tegen alle philosophie indruischt; deze beide disciplinae zijn maar al te dikwijls geheel gescheiden.

Tot dusverre is ons derhalve gebleken, dat ten allen tijde door de uitnemendste mannen een zeer nauw verband is gelegd tusschen de philologie en de philosophie zoowel als tusschen de philologie en de historie. Van welken aard dat verband is, of zoo dat alle drie takken zijn van éénen stam, of wel zóó dat ééne of twee dezer wetenschappen als een onderdeel van de derde moeten worden beschouwd, die vraag verdient nog nadere overweging. Hare beantwoording zal ons metéén het wezen der philologie doen kennen.

---

1) Grundlinien zur Encyklopaedie der Philologie. Halle 1832; pag. 29.

2) Das philologische Organon setzt die allgemeine Logik voraus, ist aber eine besondere selbständige Abzweigung derselben, pag. 52.

3) I pag. 146.

4) I pag. 157—159.

5) Bij Boeckh pag. 25.